

Сказ пра ветэранаў

Муж і жонка Чубаковы Міхаіл Нестаравіч і Валяціна Сямёнаўна — пенсіянеры. Дзеці — сын Саша і дачка Лена — даўно ўжо выраслі, жывуць самастойна, маюць свае сем'і. Здавалася б — адпачывае цяпер, беражы здароўе. Дзяржава ж прызначыла добрую пенсію, выплочваюць яе пакулі, слава Богу, рэгулярна. Што яшчэ трэба? Жыві спакойна на старасці гадоў. Ды не з таго дзесятка ветэраны! Ім, як дарочы, і ўсяму пакаленню трыццаціх — саракавых, спакой толькі сніцца. А як прачнуцца на світанку — яны да прычэмаў на нагах, у паўсядзённых клопатах. Трэба і кароўку прыглядзець, і парочкоў, і хатнюю птушку. Ды іх, тых розных клопатаў на гаспадарцы, хоць адбаўляй! І з ранку да вечара. Асабліва ў Валяціны Сямёнаўны, таму што яна "цалкам на пенсіі". А значыць — "вольная ад працы". Гэта так думаюць маладыя людзі, якія працуюць у грамадскай гаспадарцы ці ва ўстановах і арганізацыях. Нібыта пенсіянеры — "гульма гуляюць". Калі ж у Валяціны Сямёнаўны хтось пытае:

— Ну як яно на пенсіі?

Яна з усмешкай адказвае:

— А як і на рабоце. Толькі без выхадных і без водпуску. Маючы падсобную гаспадарку сядзець ды лясны тачыць некалі. Ды старэйшае пакаленне наогул не можа ўявіць сабе без працы. А Міхаіл Нестаравіч яшчэ і на дзяржаўнай службе

школах праводзіла дэпрызуючую падрыхтоўку вучняў. Патрэбны былі ваенныя ў школах. А Чубакову пры звальненні з арміі было прысвоена афіцэрскае званне — малодшы лейтэнант. Вось райваенкамат і накіраваў у Трасцінскую школу Міхаіла Нестаравіча. Так ён стаў ваенрукам і выкладчыкам працы. Вучыў дзяту

Спакой ім толькі сніцца

ваеннай справе і сталярнаму майстэрству.

Жыў Чубакоў у той час на Абшчыне за вёскай Малуюшка, вёрст за дзесяць ад Трасціны. І хадзіў сюды на працу пешшу. Ажаніўся са сваёй прыгажуняй Валей і яны пачалі будаваць сабе ўласную хату ў прыгарадзе Хоцімска. Ды яшчэ шматлікі Міхаіл Нестаравіч у Магілёўскі педагогічны інстытут на завочнае аддзяленне. Уяўляеце, як цяжка яму прыходзілася? Прыходзіўшы з працы дадому за 10 км, хуценька перакруціўшы, брацця за сякеру і будаваць... А калі сцімнее, павячэрашы, садзіцца за стол і пры звычайнай тады лямпе рабіць кантрольныя работы па мнстве прадметаў, вывучаемых у інстытуце...

І Міхаіл Нестаравіч пераходзіць у Васілеўскую васьмігадовую школу выкладчыкам фізкультуры і працы ў майстэрнях. Яно і адтуль было да дому не блізка, вёрст шэсць з гакам але ўсё ж бліжэй...

Нарэшце паспяхова скончаны інстытут. А тут быў адноўлены Хоцімскі раён. Фарміраваліся ўсе раённыя службы. Маладому камуністу з вышэйшай адукацыяй, да таго ж маючаму вопыт працы сакратаром камітэта камсамола буйной вайскавай часці ў групе савецкіх войск у ГДР, прапаноўваюць пасаду інструктара райкома партыі. І Чубакоў дае згоду: пасада ў тых часы даволі прэстыжная, ды і побач з домам. Да тае пары ён быў ужо пабудаваны і заселены. Гэта так было добра для ўсёй сям'і.

Але на партыйнай рабоце Міхаіл Нестаравіч доўга не затрымаўся. Ён зразу меў — не яго гэта прызначэнне. Ён загідуўся ўзначаліць раёны камбінат будаўнічых матэрыялаў. Стаў яго дырэктарам.

Тры цагельныя заводы камбіната пад яго кіраўніцтвам хутка развівалі вытворчасць і давалі выпуск цэгла да чатырох мільёнаў штук у год. Завады камбіната поўнасьцю забяспечвалі чырвонай цэглай усе шматлікія будоўлі раёна і прадавалі гэту прадукцыю ў суседнія раёны Магілёўшчыны, Браншчыны і Смаленшчыны.

Апрача цэгла быў наладжаны выпуск калодзежных кольцаў, тратуарнай пліткі, сплюоў для агароджы. Працавала піпрама, адкрыты швейны цэх па выпуску рабочых рукавіц і іншай прадукцыі шырспажыву. Гэта быў пік росквіту камбіната. На цагельных заводах "Канцавы лог" і "Разальмова" было пабудавана для рабочых 5 жылых дамоў.

У 1975 годзе Міхаіла Нестаравіча прызначаюць дырэктарам Чарняўскай васьмігадовай школы. Ён і там аставіў добры след. Тэрмінова арганізаваў рамонт школьнага памішкання, узведзена і прыбудова да яго. Школа і папрыгажэла, і папросторчела.

Між іншым справы ў камбінате будаўнічых матэрыялаў з уходам Чубакова пайшлі на спад.

У 1976 годзе Чубакова выбіраюць старшынёй Хоцімскага Пасляковага Савета. На гэтай пасадзе ён працаваў пяць гадоў і шмат чаго добрага зрабіў для людзей. Да яго са сваімі праблемамі ішлі і хадзілі, і жыхары вёсак Савета. Ён імкнуўся найбольш поўна задаволіць патрэбы кожнага, на колькі гэта было ў яго сілах і кампетэнцыі, а іншы раз і праз немагу.

Шмат увагі ўдзяляў старшыня дашкольным дзіцячым установам

Савета, добраападаркаванню гарадскага пасёлка і вёсак Савета.

І цяпер жыццёвыя шляхі звялі нас. Я працаваў тады карэспандэнтам — арганізатарам раённага радыёвяшчання, і Міхаіл Нестаравіч часта заходзіў да мяне, запрашаў прыняць удзел у розных рэйдах, праводзімых камісіяй Савета па правярцы санітарнага стану вуліц, двароў, вёсак, прадпрыемстваў, гандлёвых кропак, устаноў грамадскага харчавання. Неаднаразова Чубакоў па выніках праверак і па іншых пытаннях выступаў перад мікрафонам раённага радыё. І гэта прыносіла плён: недахопы, ім адзначаны, хутка выпраўляліся і радыёслухачы пра гэта своечасова даведваліся. Чубакова на ўсё хапала.

У свой час сем гадоў Міхаіл Нестаравіч узначальваў ашчадную касу ў Хоцімску, а затым зноў пераходзіць на педагогічную працу. На гэты раз — дырэктарам школы-інтэрната.

Шмат кіраўнікоў змянілася тут да яго прыходу. Але школа заставалася ў запущаным стане. Яна хутчэй нагадвала казарму, чым навуцальна-выхаваўную ўстанову.

Як і ў Чарняўскай школе, Чубакоў тут адразу ж прыняўся за арганізацыю рамонт. Карэнным чынам змяніў у выніку ўнутраны інтэр'ер вучэбнага корпусу. У класных пакоях і калідорах стала светла і ўтульна. Падабраныя з густам фарбы і шпалеры надалі дзівоўную прыгажосць, нека цяплей тут ад

гэтага стала. А два класныя пакоі нават з лепкай і мастацкім роспісам аформілі.

Жылы корпус, былую "казарму", пераабілі капітальна. Цяпер тут пакой сямейнага тыпу, набліжаны па ўтульнасці да прыватных кватэр.

Нялёгка прыйшлося Чубакову рабіць гэтую "перабудову", бо яна па часе супала з перабудовай гарбачовай у Савецкім Саюзе. Улады ўсё менш сталі ўдзяляць увагі розным пачынамам. Усё цяжэй становілася "прабіваць" што б там ні было. Усё трэба было рабіць на сваю рызку. І Чубакоў не пужаўся гэтага. Рызыкаваў. Знаходзіў і матэрыялы, і сродкі, і ўмельцаў-майстроў. Нават за межамі вобласці, калі не знаходзіў на Магілёўшчыне. Карцей, ён стаў і педагогам, і забеспячэнцам. Затое школа стала адбывадаць сваіму прызначэнню. Тут у яго былі сталі праводзіць нават абласныя семінары і адкрытыя ўрокі для работнікаў навуцальных устаноў падобнага тыпу.

Набыла развіццё ў школе-інтэрнаце пад кіраўніцтвам Чубакова і падсобная гаспадарка. Харчаванне выхаванцаў папайналася вітаміннай прадукцыяй са свайго агарода і цыпліцы, а мяснымі прадуктамі — са свайго фермы.

Свайму пераемніку Чубакоў аставіў тут добрую спадчыну, а сам пайшоў на працу ў раёны Савет, дзе працуе і зараз, хоць даўно мог бы пайсці на заслужаны адпачынак.

Але і дома ветэран не сядзіць. Ён актыўна дапамагае сваёй Валяціне Сямёнаўне па гаспадарцы да і пасля спадчыны. І жывуць яны ў дружбе і згодзе ў сваім уласным доме, які самі пабудавалі на свае ж грошы.

Васіль ДАУГАЛЁЎ.
НА ЗДЫМКАХ: В.С. Чубакова і М.Н. Чубакоў.

Достойная смена

Николай Борисенко связал свою жизнь с милицией. Для него были открыты двери любого ВУЗа — школу с золотой медалью закончил, — а он милицейскую академию выбрал. Сейчас можно сказать, что в выборе Николай не ошибся. Учебу закончил с отличием и стал следователем.

Стажировку он проходил в следственном отделе города Кричева, на своей малой Родине. Ему передавал богатый опыт один из лучших следователей Могилевской области Сергей Викторович Беленков.

Молодой офицер многому научился у корифея следствия. Не зря ведь по результатам стажировки был награжден ценным подарком. Одним из уголовных дел, успешно расследованных Николаем, было дело об уклонении одной дамы вольного поведения от лечения венерической болезни и заражении этой болезнью своих поклонников.

Служба у Борисенки складывается хорошо, потому что он по натуре человек ответственный и всегда стремится к достижению поставленной цели. Свое второе поощрение — ценный подарок — Николай получил за успешное расследование ряда уголовных дел, возбужденных по совершенным несовершеннолетними преступлениями. Поощрен был за успехи в работе и С.В. Беленков. По его словам, в следственный отдел вливается достойное пополнение.

Александр БОЛДОВСКИЙ.

НА СНИМКЕ: Николай Борисенко за работой.

Фото Сергея КОРНЕЕВА.

Аснова рэфармавання вёскі —клопаты аб людзях, якія працуюць на зямлі

Праект праграмы рэфармавання аграпрамысловага комплексу Беларусі разгледжаны на нарадзе ў прэзідэнта краіны Аляксандра Лукашэнка. Яна адбылася 13 лютага з удзелам прэм'ер-міністра Уладзіміра Ярмашына, кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Міхаіла Мясніковіча, прадстаўнікоў урада, кіраўнікоў аб'яднаных палат парламента, шэрагу міністэрстваў і ведамстваў, а таксама старшын аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама.

Асноўныя палажэнні праекта праграмы выкапаў віце-прэм'ер Аляксандр Папкоў. На першым этапе ўсім без выключэння сельгаспрадпрыемствам трэба будзе перайсці на поўны гаспадаркі. На другім — раённым узроўні — мяркуецца стварэнне розных аграпрамысловых аб'яднанняў па профілю дзейнасці. Затым, па задуме распрацоўшчыкаў дакумента, на абласным і рэспубліканскім узроўнях павінна адбыцца поўнае завяршэнне прадуктовых тэхналагічных аб'яднанняў. А апошні, міждзяржаўны этап, уключае меры па ўваходжанню АПК Беларусі на ўмовах кааперацыі і інтэграцыі ў агульны аграпрары рынак СНД.

Аднак, на думку Аляксандра Лукашэнка, галоўную аснову канцэпцыі павінна складаць клопат аб людзях, якія працуюць на зямлі. У ім і дабрабыт і распрацоўваецца гэта праграма, таму што карэнныя ператварэнні неабходна правесці перш за ўсё ў тых гаспадарках, дзе жывецца цяпер нялёгка. Вярнуць іх да жыцця, аздаваць эканомію, даць магчымасць людзям адчуць сабе гаспадарамі — галоўная мэта гэтай праграмы. А як гэта будзе ажыццяўляцца на справе — будучы вырашаць самі людзі, падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Разам з тым кіраўнік дзяржавы лічыць магчымым аднолькавае існаванне розных формаў уласнасці. Але гэта не азначае, што цяпер можна пераўтвараць гаспадарку або іншую форму уласнасці насільным шляхам. Стабільныя гаспадаркі, а да іх адносяцца перш за ўсё буйныя таварныя вытворчасці не патрабуюць перабудовы. Для вырашэння пастаўленых задач неабходна перш за ўсё рэгіянальна і гаспадарча спецыялізацыя сельгаспрадпрыемстваў са стварэннем больш дакладных сыравінных зон. Гэта дазволіць магчымасць поўна загрузіць прадпрыемствы перапрацоўчай прамысловасці. Сярод прыярытэтных напрамкаў кіраўнік дзяржавы назваў кааперацыю і інтэграцыю з перапрацоўчымі галінамі. Акрамя таго, падкрэсліў ён, інтэнсіфікацыю вытворчасці немагчыма сабе ўявіць без зніжэння сабескошту і павышэння канкурэнтаздольнасці прадукцыі, без энергаберагальных тэхналогій і асваення магутнасцяў прадпрыемстваў.

Што датычыцца цэнаўтварэння, то дзяржаўна будзе абавязкова для ўсіх, адначасна прэзідэнт. Аднак па-ранейшаму абгрунтаваныя цэны на сыравіну для дзяржаўна будзе даводзіць урад. Хоць праектам праграмы прадугледжаны і прынцыпы рыначнай эканоміі — прадукцыя, вырабленая звыш заказа або квот, можа свабодна прадавацца па рыначных цэнах. Пачатак рэалізацыі праграмы рэфармавання вёскі па часе супадае з паспелай, падкрэсліў прэзідэнт. Пры гэтым ён адзначыў, што ўрадам павінны быць прыняты жыццёва важныя рашэнні па падтрымцы вёскі.

Ураду дадзена даручэнне ў бліжэйшыя два тыдні дапрацаваць праект праграмы і да 1 сакавіка ўнесці прапановы кіраўніку дзяржавы па вызначэнню прававой асновы гэтай канцэпцыі.

Таццяна ЛОБАС, БЕЛТА.

Папраўка

У № 8 за 22 лютага па віне выпускаючага рэдактара дапушчана апіска на другой старонцы газеты. У аповесці "Марыля, хаханне маё!" у частцы "Размова з бабуйай" у першым радку надрукавана "мінуў тыдзень, дзюгя 3 дня з пачатку", а трэба чытаць "мінуў тыдзень-другі з пачатку..." і далей, як у тэксце.

Васіль ДАУГАЛЁЎ,
аўтар аповесці.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 12 марта	ВТОРНИК, 13 марта	СРЕДА, 14 марта	ЧЕТВЕРГ, 15 марта	ПЯТНИЦА, 16 марта	СУББОТА, 17 марта	ВОСКРЕСЕНЬЕ, 18 марта
--------------------------	----------------------	--------------------	----------------------	----------------------	----------------------	--------------------------

**ВОСКРЕСЕНЬЕ,
18 марта**

57
0.05 Серия "Жюли Леско".
0.45 Слово Митрополита Филиарта на Крестоположное освящение Великого Поста.
0.10, 15.00 Новости.
1.10 "Счастье приключается вновь". Мультсериал.
1.40 Юмористический сериал "Кувалда".
0.10 "Все нормально, мама!".
0.40 Премьер-парад.
1.10 "Большой завтрак".
1.40 Арсенал.
2.10 "Гран-па в белую ночь". Музыкальный фильм.
2.40 Сериал "Великие гениционы века".
3.40 Сериал "Ключ к полям". -я серия.
4.35 25-й кадр.
5.10 "Встреча в Троицком" с

лександром Домаракиным.
 5.35 Криминальное досье.
 6.05 "Д'Артаньян и три мушкетера". Х/ф. 2-я и 3-я серии.
 8.50 Планета "АРТ".
 9.20 Теленавигатор.
 9.40 Телебарометр.
 0.00 Резонанс.
 0.50 Спорт-курьер.
 1.10 Ж.Маре в киноаллего-
 рии "Орфей".
 3.00 Звезды Берлинского ки-
 нофестиваля в программе
 Новая коллекция". Передача
 -я.
ОФТ
 4.50 Сухопутный пастирь. Митропо-
 лит Кирилл.
 0.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новос-

10. Спасский России!
- 40 "Дисней-клуб": "Аладдин".
- 05 Утренняя звезда
- 05 "Путевые заметки"
- 30 Пока все дома.
- 05 KBN-2001.
- 2,15 "Ералаш".
- 2,35 Клуб путешественников.
- 3,05 "Эх, Семеновна!"
- 4,35 Скориковица Кремля.
- 5,05 "Китайский городской".
- 5,05 "Все о Микки Маусе".
- 5,35 "Смешарики" и "Смешки".
- 6,00 Живая природа.
- 7,20 Спецрепортаж.
- 7,35 Фильм "На Дерибасовской хорошая погода, или На Брайер-Бич опять идут дожди..."
- 9,30 Супергерои "13 воин".
- 1,30 Времена.
- 1,35 "На дубовле" с В.Гусевым.
- 3,25 Триллер "Большой пове-
РТР
3,30 Мультифильм.
- 3,35 Музыкальная комедия
"Точка, точка, запятая..."
- 00 Русское кино.

- 4.0 Всероссийская лотерея ТВ Бинго шоу).
- 3.35 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1».
- 1.00 «Городок».
- 1.30 Федерация.
- 2.10 Парламентский час.
- 3.00 Вести.
- 3.20 Диалоги о животных.
- 4.20 Вокруг света.
- 5.25 «Два рояля».
- 6.20 Сам себе режиссер.
- 7.00 Программа Николая Сванидзе «Зеркало».
- 8.20 Комедия «Не хочу жить!».
- 9.00 Боевик «Миньон».
- 1.50 Комедия «Сладкий и адский».
- 23.30 «Сергей Михалков или...

НТВ
 0.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
 1.15 Приключенческий фильм
 "Лиловый шар".
 4.45 Мультфильм.
 1.15 Худ. фильм "Весенний
 призыв".
 1.30 "Депрессия". Психонали-
 зис прессы за неделю.
 1.55 Худ. фильм "Это я, На-
 гальи".
 4.40 "Третий тайм". Програм-
 ма С. Шустера.
 5.25 Без рецепта.
 5.55 Путешествия натуралис-
 та.
 6.25 Большие родители.
 6.55 Большие родные олимпий-

0.00 Сериял "Улицы разбитых фонарей". Подставка
0.15 Худ. фильм "Капитанская кожанка".
0.25 "Футбольный клуб"
0.05 Сериял "За гранью возможного". "Жизнь после жизни".

КУЛЬТУРА

0.30 "Фантазеры". Худ. фильм.
0.35 Экспедиция "Чинг"
1.00 "Портрет казаха с бердеев". Док. фильмы.
1.55 "Бабушкины рецепты".
2.20 "Графоман".
2.25 Ток-шоу "Наобум". Олег

Мендишкови. Часть 1-я.
13.00 Ветеран русского музея. Авторская программа В. Гусева.
13.30 Новости культуры.
13.45 Театральная летопись XIX века. Михаил Родин.
14.00 "Елизавета". Худож. фильм. 4-я серия "Чудовищная крамола".
МОГИЛЕВ-1
15.00 "Воробей на льду". Кирилл — детям.
15.30 "Могилевщина мультфильмов". Кирилл — детям.
16.35 "Могилевщина православная". Кирилл — детям.
17.00 "Праздник в Вашем доме". Кирилл — детям.
18.10 "Сан-Троне". Кирилл — детям.
18.45 Телемагазин.
19.00 "Праздник в Вашем доме". Кирилл — детям.
20.30 "Американам". Мелодрама.
21.00 "Встреча с...". Ирина Салтыкова.
22.40 "В колесе смерти". Боевик.

Василий КОТИКОВ

ПОВЕСТИ ЗАЙКИНА

(Продолжение. Начало в № 9.)

За что? Или случай на сенокосе

Сенокос Ваня любил. О, это такая красотища! Он еще в пятый класс ходил, а отец его уже брал с собою на луг, когда косил свою «дачку». На зорьке утром ранехонько встать... Как любил это Ваня.

Бывало, еще до сенокоса, только начнется лето, а дома все еще спят, а он откроет настежь окно, кладет на подоконник тетрадь, берет в руки химический карандаш и давай писать стихи... Устанет — и опять спать. И начал он так еще с первого класса. Подобные «утренники» происходили у него чаще всего в полнолуние.

Проснется ночью или на зорьке — луна в окно смотрит. Он ей весело улыбнется, встанет с постели и бежит на улицу, к своей небесной подружке. И там, на улице, начинает благодарить свою неземную подружку, что разбудила его. А луну так мило, так весело, так заодно, так счастливо смеется ему в ответ. И в ночной тишине Ване кажется, что он слышит ее голос: «Ты молодец, Ванечка, ты не соня, тебе надо сейчас спать — ведь на часах стрелки уже на двойке. Таких, как ты, мало, все мальчишки и девочки спят. А ты вот не спишь. Я понимаю тебя, ты в меня влюбился. Ну, так знай же, милый Ваня, я тоже люблю...» И даже знаю все твои стихи, которые ты мне посвятил. Ах, Ваня, Ванечка, милый, дорогой, золотой Ванечка, зачем ты сжег все свои стихи?... Ой, какой ты глупенький.

— Я еще напишу...

— Напишешь, я знаю, что напишешь, но уже другие. Таких, как те, уже не будет... Ах, Ваня, Ваня... Ты уже и не маленький, ведь пятиклассник уже! А такой пока глупенький. «Я еще напишу». Надо беречь свой труд, потому будешь жалеть, что не берешь. Ну, пусть ответила тебе редакция, что Луна твоим им не светит. Ну и что с того? Главное, что я тебе скажу.

— Луна, миленькая, куда сегодня пойдешь?

— Сходим к пруду, где вы вечером играли в хоккей. Люблюсьею как лед.

...Ваня тяжело вздохнул: — надо же — вспомнилось то далекое-далекое лето. Он зная накрепкую еще с вечера косу и пошел на луг. Первым делом посмотрел на небо, хотел увидеть свою ночную подружку. Но он ее не увидел. На небо набежали облака и скрыли небесную красавицу. Неужели что-то сегодня случится? Ведь рассвет не очень-то веселый, значит, и у меня что-то случится нехорошее... Хотя — чего это случится. Оно уже случилось, Ваня, затеяя ни с того, ни с сего ссору, нашла повод придираться за то, что не имею своей «бабки» для клепанья косы, бруска или лопаточки и косу также беру у отца. Оправдывался как мог, а она: «Ты только и знаешь — писать свои дурацкие стишки, больше у тебя ничего на уме. Уже сколько дней не спали вместе. Она — в одной спальне, он — в другой...»

Ваня не взял на сенокос ничего по-ест. Подумал — лучше сама пусть принесет. Может, и примирение с того начнется.

Вот он и луг... Ваня отыскал нужную вежку: «Золотцев Иван, 20 метров» Пришел первым. Еще никого не было на лугу. Даже старики проспали восход солнца. Быстренько, на глаз, как учил отец, «задним ходом» пробежал межи и начал косить. Косить весело, с радостью. Покосы были около двух метров, захват на всю косу. Коса аж пела. Вот стал то-чичь косу и на память пришло стихотворение, которое он сочинил, когда в детстве прибегал к дедушке на луг, где тот косил свою дачку...

Но вот уже то там, то тут начали звенеть косы, а у самой реки кто-то начал косу клепать: «Вот это — настоящий хозяин, — отметил про себя Ваня, — этого жена не будет ругать. Чуть что — он ее или словом или кулаком, сразу поставит на место.

Уже дело и к обеду, пора бы и Ване придти, но ее нет и нет... Для передышки сходил к речке, попил воды. Затем стал опять косить. Вот уже и вечерет: А Вали нет. И уже когда солнышко вот-вот должно было лечь в свою постель за горизонтом, пришла Валя. Но с пустыми руками. На Ванин вопрос: «Перекусить что принесла?» — она со злом ответила: «Не барин, мог сам себе взять». Ване оставалось пройти пару покосов и вся дачка будет скошена... И тут он услышал шум машины... Кто бы это мог ехать? Ведь ни у кого еще не готово сено. Ваня взглянул на Валю. Она не отрываясь смотрела в ту сторону, откуда ехала машина. Вот она остановилась уже метрах в 20-ти от Ваниной полосы. Из кабины выскочил молодой круглолицый парень: «А, все здесь. Это Валин первый ухажер Петя.

— Валя, — крикнул он, — обращаясь к Ваниной жене, — подкажи или покажи, где воды набрать, до-лить в радиатор.

Валя только этого и ждала. Она побежала к машине. Дверка кабины открылась, она села в кабину, дверка закрылась и машина тронулась с места. Ваня косу на плечи и пошел домой. Но отойдя метров сто двести от полосы, остановился.

Надо подождать Валю. Он стал под старой вербой. Над Меловой всходила полная луна. Ваня прямо к ней и скрыли небесную красавицу. Неужели что-то сегодня случится? Ведь рассвет не очень-то веселый, значит, и у меня что-то случится нехорошее... Хотя — чего это случится. Оно уже случилось, Ваня, затеяя ни с того, ни с сего ссору, нашла повод придираться за то, что не имею своей «бабки» для клепанья косы, бруска или лопаточки и косу также беру у отца. Оправдывался как мог, а она: «Ты только и знаешь — писать свои дурацкие стишки, больше у тебя ничего на уме. Уже сколько дней не спали вместе. Она — в одной спальне, он — в другой...»

Ваня не взял на сенокос ничего по-ест. Подумал — лучше сама пусть

Куток гаспадыні

ПРЫ ХВАРОБАХ СЭРЦА, НЫРАК І ГІПЕРТАНІІ

ХАЛАДНІК НА ФРУКТОВЫМ НАСТОІ

Сырыя гуркі і бульбу, адвараную «у мундзірах», ахалоджаную і ачышчаную, нарэзаць кубікамі. Салат, пятрушкі, кроп дробна нашынкаваць. Зварыць укрутую яйка і бялок пакрышыць, а жаўток працерці праз сіта і змяшаць са смятанай. Усё гэта заліць фруктовым настоем, дадаць гародніну, зеляніну, цукар і лімонную кіслату. Для прыгатавання фруктовага настою трэба ўзяць 100 г яблыкаў ці 25 г суфруктаў, заліць дзюва-м шыянкам ваду, даць закіпець і пад накрыўкай настойваць 3-4 гадзіны.

Замест фруктаў можна ўзяць 100 г рэзанага ці 20 г шыпышны. Гуркоў свежых — 100 г, салаты лісьцявыя — 10 г, зеляніны пятрушкі — 5 г, бульбы — 60 г, кроплі — 5 г, 1 яйка, смятаны — 50 г, цукру — 5 г, лімоннага соку — 5 г і фруктова-м настоем — 400 г.

Гэта ўсё на адну порцыю.

СУП МАЛОЧНЫ З ГАРБУЗАМІ І МАНКАЙ

Гарбузы ачысціць, нарэзаць невялікімі кавалкамі і тушыць з вадою да гатунасці, пасля чаго працерці праз сіта разам з вадкасцю. Адначасова закіпяціць малако, зварыць у ім манку, гатаваць 10 хвілін, злучыць з працэнтным гарбу-зом і дадаць цукар. Падаць да ста-ла з маслам.

Малака — 350 г, гарбуза — 100 г, манкі — 25 г, цукру — 15 г, мас-ла сметанковага — 10 г, вады — 100 г.

СУП ЯБЛЫЧНЫ НА АДВАРЫ ШЫПШЫНЫ

Шыпышну заліць вярмом, закрыць накрыўкай і вярціць 5 хвілін, пасля чаго настойваць 3-5 гадзін, затым прададзіць, дадаць цукар і карыцу, даць закіпець, дадаць дробна на-шынкаваныя ці нацэртаныя яблыкі і ахалодзіць. Нарэзаць хлеб дробнымі кубікамі, і падсушыць у духоўцы і падаваць да супу.

Яблыкаў — 150 г, шыпышны су-шанай — 20 г, цукру — 25 г, кары-цы — 0,1 г, хлеба беллага — 50 г і 500 г вады.

ЗРАЗЫ МАННЫЯ З МЯСАМ

У малако, якое кіпіць з 5 грамамі масла, паступова ўсыпаць крупы, хуценька памешваючы лыжкай, і на слабым агні гатаваць яе 10 хвілін, затым дадаць сырое яйка, доб-ранка перамяшаць і раздзяліць на 2-3 япляшкі.

Адначасова зварыць яго праз мяса-рубку, раскласці на япляшкі, краі іх злучыць, надаўшы форму піражочку, абваляць у муцы і абс-мажыць.

Манкі — 50 г, малака — 150 г, мяса — 80 г, масла сметанковага — 20 г, палавіну яйка, мукі пше-нічнай — 10 г.

БІФШТЭКС З ВАРАНАГА МЯСА З ЦЫБУЛІЯЙ

Мяса ачысціць ад сухажылля і часткова ад тлусту, злёгка адбюч-ціпай і надаць форму біліна. Дно каструлі змазаць маслам, пакласці мяса, да палавіны заліць вадой, закрыць накрыўкай і гатаваць 5-7 хвілін, пасля чаго выцягнуць мяса, даць яму злёгка абсушыцца і абс-мажыць на масле з абодвух бакоў.

Ачышчаную цыбулю нарэзаць кружочкамі, разабраць на калечкі, зварыць у вадзе да паўгатунасці, адкінуць на сіта і даць падсохнуць, потым абсмажыць на масле, зсы-паць біфштэкс смажанай цыбуляй і падаваць.

На гарнір — смажаную бульбу, капусту, гарбуз — што спадаба-ецца. Мяс (выразка) — 150 г, мас-ла — 25 г, цыбулі — 50 г.

Гаючая Флора

МАЦЯРДУШКА (ДУШІЦА)

Мацярдушку лепш за ўсё збіраць у пачатку цвіцення (ліпень, жнівень). Выбіраць для сушкі зя-лёна-фіялетавае лісце. Висуша-ныя, перацэртаны лісты захоўва-юць у закрытых слоіках у цёмным месцы. Колер высушанай мацярдушкі светла-зялёны з шэ-раватым адценнем валодае гаючым эфектам.

Гіпакрат, Арыстоцель, Дзіа-скарый, Пліній-старэйшы рэ-камэндавалі кветкі і лісце з віном супраць усёмагчымых укусаў. На-стой паллячае менструацыю, зды-мае боль. Уся расліна — настой, адаар, ванны — ад затрымкі мен-струацыі (адзін са старажытней-шых сродкаў аборту).

У гомаепаты мацярдушку выка-рыстоўваюць пры парушэнні сек-суальнай сферы: эротаманіі, ананізм.

Мацярдушка цудоўна заспакоі-вае нервовую сістэму. Яе карыс-на дадаваць у гарбаты, кампаты.

Жанчыны, якія адчуваюць дэпрэсію ці беспаспях перад на-ступленнем, у час ці пасля менструацыі, могуць атрымаць нядрэнны вынік, калі будуць ужы-ваць мацярдушку штодзённа на працягу 3-4 месяцаў. Потым, пас-ля паляпшэння стану, пажадана працягваць піць гарбаты з душы-цай на працягу 5-7 дзён, пачына-ючы гэта рабіць за 2-3 дні перад пачаткам менструацыі.

Таксама рэкамендуецца піць гарбаты з мацярдушай жанчы-нам, у якіх клімакс працякае са-сталымі, частымі (да 30 разоў за дзень) прыльвамі, моцнымі крывацвячэннямі, што прыводзяць да анеміі, пры прыгнечаным стане псіхікі.

У старыя добрыя часы, калі медыкі яшчэ не прыдумалі такую працэдуру, што калечыць і прыніжае годнасць, як аборт, зна-хары выкарыстоўвалі мацярдуш-ку для таго, каб мякка «выганяць» плод. Яшчэ Авіценна пісаў аб гэ-тых уласцівасцях мацярдушкі, па-пярэджаючы, што паўторнае прымяненне недапушчальна на працягу аднаго года. Але вынік

становіцца больш эфектыўным, калі адначасова ўжываць піхму звычайную.

Гарбата з мацярдушай, калі яе паўсядзённа ўжываць кормчай маці, павялічвае лактацыю.

Дапамагае гэтая расліна і пры хранічным алкагалізме. Рэцэпт: 1 сталовую лыжку травы на шклян-ку кіпеню, настойваць 20 хвілін. Прададзіць і піць на 50 г двойчы на дзень (раніцай перад сном) на працягу месяца-паўтары. Ці на шклянку кіпеню браць 2 чайныя лыжкі дробна нарэзанай мацярдушкі, настойваць 15 хвілін, піць па паўшклянцы тры разы на дзень павольнымі глыткамі.

Выкарыстоўваць яе пры засол-цы гуркоў, памідораў, грыбоў. Вер-хнюю частку сцябла свежай або сушанай травы з лісьцямі і кветкамі, разам з лісьцем дуба і вішні. Мацяр-душка надае салеяным прыёмам водар, яны даўжэй захоўваюцца. Дастаткова эфектыўна мацярдуш-ка ў выглядзе гарбаты, яе можна піць без абмежавання для змян-шэння павышанай палавой узбуджальнасці. Што цудоўна, дык гэта тое, што мацярдушка не паслабляе мужчынскую патэнцыю, але пасля яе ўжывання рэгулярна, наступае душэўны і фізічны спа-кой, знікаюць знясільваючыя палюцы.

У старыя часы, калі трэба было аднавіць менструальны цыкл пры яго затрымцы, выкарыстоўвалі прасты і даступны сродак: гарба-ту з мацярдушкі, якую пілі што-дзённа.

Рэцэпт: 2-3 драбкі (шчэпці) травы кідалі ў невялікі фарфуровы заварны імбрычак. Піць 2-3 чашкі на дзень, забельваць малаком і падсалодж-ваць мёдам.

Пры раннім клімаксе карысць ад мацярдушкі бесспрэчна для ўздзялення, прадаўжэння актыў-най дзейнасці вецнікы. Але цяжар-ным жанчынам ўжываць мацяр-душку супрацьпаказана.

Віншаванне

Віншуем каханую жонку і маці **АНДРЭВУ Алену Андрэў-ну** са святам жанчын — 8 сакавіка! Жадаем моцнага здароўя, шчасця і даўгалецця.

Твае мамі і сын, г.п. Хойміск.

Анекдоты

Кліент: — Не возьмецеся ли вы вести мое дело о разводе? Жена мне изменяет!

Адвокат: — У вас есть достаточные доказа-тельства этого?

Клиент: — А как же! Вчера она пришла до-мой очень поздно и сказала, что была у своей юной подруги Алисы, а на самом деле в это время с Али-сой был я сам.

Хоккейный матч. Комментатор: — Пас вперед! Удар! Шайба ле-тит в комментаторскую кабину! ...Шмена шоттавую.

"Беларускі Усход". Гра-матска-палітычная і літара-турна-мастацкая газета. На беларускай і рускай мовах.

Заснавальнік — працоў-ны калектыв рэдакцыі.

Адрас: в.Маркаўка, Хо-цімскі р-н, Магілёўская вобл., 213670. Тэлефон галоўнага рэдактара 22-9-89.

Рэгістрацыйны N 141.

Падпісны індэкс — 64098.

Пункт гледжання аўтараў надрукаваных матэрыялаў можа не супадаць з пазі-цыяй рэдакцыі.

За даставернасць фак-таў, падзвяс, прозвішчаў і іншай інфармацыі адказва-юць аўтары апублікаваных матэрыялаў.

Газета падпісана да дру-ку ў 24 гадзіны 7 сакавіка 2001 г. Надрукавана ў Магі-лёўскай абласной друкарні, вул. Першамайская, 70.

Наклад 3751 ас. Аб'ём і друк. аркуш. Заказ № 10.

Галоўны рэдактар Васіль ДАЎГАЛЕЎ.

3 энцыклапедыі народнай медыцыны

РЭЦЭПТЫ ПРЫГАТАВАННЯ СУПРАЦЬ ГРЫПОЗНАЙ ГАРБАТЫ

1 чайную лыжку збору (кара івы белай, кветкі рамонку аптэчнага, плады шыпышны — паруюн) заліць шыянкам кіпеню, настояць 10 хвілін, прададзіць і адцснць раслінную масу. Прымаць па 1/3 шыянка настою (цёплым) 3 разы на дзень за 15 хвілін да яды. Калі ж вам не ўдалося пазбегнуць інфекцыі і вы ўсё ж захварэлі, то:

1. Як мага часцей пейце гарачую гарбату з лімонам ці малінавым варэн-нем, а таксама цёплае малако з мёдам (1 сталовая лыжка на 1 шклянку).

2. Прамывайце кожную гадзіну нос і горла настоем цыбулі з мёдам (1:1) ці раствором солі, соды і ёду; раствор уцягвайце носам, а выдаляйце праз рот.

3. Закапвайце ў нос па 5 кропель свежага соку алёз ці каланхоэ кожныя 2-3 гадзіны на працягу 2-3 дзён.

4. Натрыце на тарцы цыбуліну, залейце паўлітрам малака, якое кіпіць, дайце настояцца ў цёплым месцы; палавіну вылейце гарачага настою на-нач, палавіну раніцай (таксама ў гарачым выглядзе).

5. Пры устойлівых галаўных болях прымайце мёд з яблычным воцатам (2 чайныя лыжкі мёду, 2 чайныя лыжкі воцату на 1 шклянку вады). Піць кожны дзень, пакуль хвароба пройдзе, і яшчэ з тыдзень пасля, для страхойкі.

6. Знахары прапануюць 20 г прапюлісу развесці ў 100 г спірту (ці першаку) і прымаць па 40 кропель, якія накапаць на хлеб і есці.

7. Дапамогуць ад галаўнога болю лячэбная гарбата з лісцяў скрыпёно вузкілістага (Іван-чаю).